

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Hallitusohjelman tavoitteina julkisten hankintojen osalta on kilpailun lisääntyminen ja siten hankintojen houkuttelevuuden ja markkinaystävällisyyden parantaminen. Sinänsä tavoite lisätä tehokkuutta julkisissa hankinnoissa ja lisätä yritysten edellytyksiä osallistua julkisen sektorin kilpailutuksiin on

erittäin kannatettava.

Nykyinen hankintalaki on erittäin monimutkainen jo tällä hetkellä. Hankintalain mukaisten hankintojen läpivienti on yleensä keskimäärin erittäin työlästä. Esitetyllä tavalla toteutettuna uudistus ei saavuteta säästöjä kuntatalouteen tai lisätä tehokkuutta, vaan päinvastoin lisätään entisestään jo nyt massiivista

byrokratiaa. Nykyisen luonnoksen mukaisesti toteutettuna aiheutetaan normienpurkutavoitteen vastaisesti kunnille lisää velvoitteita ja painetta rekrytoida uutta henkilöstöä hankintalain velvoitteiden saavuttamiseksi.

Esitys vaikeuttaisi erityisesti pienten kuntien toimintaa ja yhteistyötä. Esitetty 10 % vähimmäisomistusprosentti on perusteeton ja kohtelee eri kokoisia kuntia eriarvoisesti. Ehdotus vaarantaa lakisääteisten tehtävien asianmukaisen hoitamisen. Vähimmäisomistusprosentista säättämällä rikotaan nykyisellään toimivat palveluiden järjestämisen rakenteet.

10 prosentin sääntelykeino ei edistä hallituksen tavoitetta sidosyksiköiden tarkoituksenmukaisesta hyödyntämisestä, ei lisää kilpailua eikä siirrä liikevaihtoa markkinoille julkisuudessa esitetyllä tavalla. Lisäksi se heikentää julkisen sektorin kustannustehokkuutta. Ehdotettu muutos aiheuttaisi merkittäviä

taloudellisia sekä toiminnallisia vahinkoja erityisesti pienille kunnille, jotka menettäisivät sidosyksiköiden tarjoaman alueellisen yhteistyön edut ja tehokkuushyödyt esimerkiksi jätehuollossa, kirjastotoimessa ja ict-toimialalla.

Kunnilla on perustuslaillinen oikeus itsehallintoon, mitä ehdotuksella yritetään rajata. Kunnilla tulee jatkossakin olla erilaisia vaihtoehtoja organisoida kuntien välistä yhteistyötä eri toimialoilla.

Siuntion kunta pyytää erikseen ottamaan huomioon, että uudistus romuttaisi osaltaan vuosikymmeniä rakennetut toimintamallit Uudenmaan jätehuollossa ja koko maan kirjastotoimen järjestämisessä.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

Esityksen vaikutukset on arvioitava huolellisesti, jotta hankintatoimi ja ohjaus ei käy liian raskaaksi varsinkin pienille ja keskisuurille kunnille tai hyvinvointialueille. Markkinavuoropuhelu on kannatettavaa ja toteutuu jo nykyisellään ilman normiohjausta. Esityksessä määritellään

hankintayksikölle mittavia valmistelutehtäviä, mikä vaatii hankintahenkilöstön rekrytoimista. Siuntion kunnan näkemyksen nykyinen hankintalain säätely on riittävää ja toimii paremmin kuin nyt ehdotetut kirjaukset.

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

§ 65 ehdotus markkinakartoituksesta on sinällään kannatettava. Siuntion kunta toteuttaa markkinakartoituksia tarpeen mukaan huomattavasti pienemmillä summilla kuin lakiehdotuksessa on esitetty. Esitetty muutos pykälään tuo epäselvyyttä sen osalta, miten riittävä markkinakartoitus määritellään, mikäli markkinakartoituksen pitämisestä tai pitämättä jättämisestä voi valittaa markkinaoikeuteen.

§ 75 hankinnan jakamispakko on keinotekoinen ja haitallinen tapa lisätä kilpailua ja yleisesti kirjatut poikkeukset johtavat siihen, että tulkintaa käydään vuosikausia eri oikeusasteissa. Järkevä kilpailutuskoko vaihtelee erittäin paljon eri hankinnoissa samoin markkinatilanne toimialoittain

maantieteellisesti.

§ 124 Hankintakertomus lisäisi täysin turhaan julkisen sektorin hankintatoimen työtaakkaa. Käytännössä kirjausvelvollisuudet monimutkaistuvat ilman, että tällä on mitään reaalista vaikutusta siihen, miten huolellisesti esimerkiksi hankinnan onnistumisen kannalta paljon olennaisimpia tarjouksen

valintakriteereitä määritellään. Hankintaprosessin kulku on jo nykyainsäädännön perusteella käytännössä tarvittaessa hyvin pienellä työllä selvitettävissä, joten erillisen pakollisen raportin tekeminen tätä varten tuntuu turhalta.

§ 125 mukainen pakko kilpailuttaa hankinta uudelleen, jos tarjouksia tulee vain yksi, lisää hankintatoimen työmäärää. Markkinoilla ei ole useilla toimialoilla kovin paljon toimijoita kuntasektorin tärkeissä palveluissa. Mikäli kilpailutus uusitaan, niin todennäköinen skenaario on usein se, että sama

tarjoaja valitaan uusintakilpailutuksen kautta, mutta korkeammalla hinnalla.

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Lakiesityksessä ehdotettu 10 prosentin vähimmäisomistusvaatimus ei ole tarkoituksenmukainen eikä toteuttamiskelpoinen. Tämä johtuu esityksen puutteellisesta vaikutustenarvioinnista, sen taloudellisista ja toiminnallisista vahingoista erityisesti pienille ja keskisuurille kunnille, sekä ristiriidasta perustuslain 121 §:n määrittelemän kuntien itsehallinnon kanssa.

Muutos tulee kohtelemaan eri kokoisia kuntia perusteetta eriarvoisesti. Vähintäänkin tulisi arvioida esityksen vaikutuksia eri kokoiisiin kuntiin, sillä käytännössä kuntien mahdollisuudet järjestää toimintonsa itse vaihtelevat huomattavan paljon.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen lausuntokäytännön mukaan kaikkien kuntien itsehallintoon vaikuttavan lakiehdotuksen vaikutuksia ei voida arvioida vain yleisesti ja valtakunnallisesti koko kuntasektorin tasolla, vaan vaikutuksia on tarkasteltava myös kuntakohtaisesti, kunkin kunnan tasolla erikseen. (ks. esim. PeVL 67/2014 vp, PeVL 40/2014 vp, s. 3, PeVL 16/2014 vp, s. 3, ja PeVL 41/2002 vp, s. 3/II). Vähintäänkin tulisi arvioida esityksen vaikutuksia eri kokoiisiin kuntiin, sillä käytännössä kuntien mahdollisuudet järjestää toimintonsa itse vaihtelevat huomattavan paljon. Esimerkiksi suurin osa Suomen nykyisistä alueellisista jäteyhtiöistä jouduttaisiin pilkkomaan osiin.

Kuten Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) ja valtiovarainministeriön lausunnoissa sekä mietinnössä esittämässään eriävissä mielipiteissä korostavat, esitettyyn vähimmäisomistusvaatimukseen liittyy merkittäviä taloudellisia riskejä, jotka voivat huomattavasti kasvattaa julkisen sektorin kustannuksia, erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien sekä hyvinvointialueiden kohdalla.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Muutoksen vaikutukset kuntakenttään ovat erittäin merkittävät.

Mm. Kuntaliitto kantaa huolta erityisesti jätehuollon, ICT-alan ja ruokahuollon palveluiden järjestämisestä. Lisäksi talous- ja henkilöstöpalveluiden markkinan toimimattomuus on aito ongelma kilpailuttamisen näkökulmasta. Lakiesitys pakottaisi purkamaan useita satoja sidosyksikköyhtiöitä ympäri Suomen. Muutoksen hallinnollinen taakka tulee olemaan valtava. Jos kymmenet tai jopa sadat Suomen kunnat joutuvat samanaikaisesti kilpailuttamaan lähivuosina samat palvelut, tulevat markkinoiden resurssit loppumaan kesken ja palveluiden tuottamisen hinnat nousemaan.

Kunnilla on erilaiset resurssit, tarpeet ja mahdollisuudet palveluiden tuottamiseen Suomen hyvin erilaisilla alueilla. Siksi myös sidosyksiköiden hyödyntämisessä palveluiden tuottamisessa on suurta vaihtelua. Etenkin pienet ja syrjäiset kunnat joutuvat muutoksen myötä vaikeaan tilanteeseen sekä

osaajapulan että heikon markkinatilanteen vuoksi. Sidosyksiköiden kautta tuotetut tai hankitut palvelut voivat olla pienille kunnille ainoa taloudellinen ja kestävä tapa järjestää palvelut yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Ehdotettu sidosyksikkösääntely pakottaa purkamaan olemassa olevia rakenteita ja vähentää lyhyellä tähtämellä kuntien alueellista yhteistyötä. Suurin vaikutus on Siuntion kunnan osalta jätehuollossa ja kirjastotoimessa, jossa nykymallin toiminta loppuisi ja aiheuttaisi vakavan haasteen palvelujen järjestämisessä.

Jätehuolto on kuntien lakisääteinen tehtävä ja niiden on täytettävä jätelaissa sekä ympäristölainsäädännössä niille asetetut velvoitteet. Nämä velvoitteet on katsottu perustuslain 124

§ mukaiseksi merkittäväksi julkisen vallan käytöksi ja julkiseksi hallintotehtäväksi. Jätelaissa on katsottu, että ainoastaan kunnan omistama sidosyksikkö voi hoitaa jätehuollon operatiivisia tehtäviä kunnansitsensä sijasta. Nykyistä jätehuollon järjestelmää on rakennettu vuosikymmenien ajan laaja-alaisena yhteistyönä.

Jätehuollon nykyinen sidosyksikköjärjestely on alueellista yhteistoimintaa, jossa hyödytään volyyminviedusta, yhteisistä infrainvestoinneista ja alan erityisosaamisen keskittämisestä sidosyksikölle. Nykyiset jäteyhtiöt omistavat ja kehittävät merkittävästi investointi- ja pääomavaltaista jätehuollon infrastruktuuria kuten jätekeskuksia, jäteasemia ja kaatopaikkoja. Ehdotettu sääntely merkitsee valtaosalle nykyisistä jätelaitoksista niiden pilkkomista ja uudelleen organisoimista vastaamaan vähimmäisomistusvaatimusta. Jätehuollon uudelleenjärjestelyissä pienemmiksi yksiköiksi on riskinä kustannustehokkuuden heikentyminen ja jätemaksujen nousu loppukäyttäjille. Kustannusvaikutukset tulevat olemaan negatiivisia jäteyhtiöiden hallinnoimaan infraomaisuuteen ja pitkäaikaisiin jätteenkäsittelyn palvelusopimuksiin sekä hankinta- ja sidosyksiköjen lisäksi muihin sopimusosapuoliin.

Siuntion kunnan jätehuolto on järjestetty jäteyhtiö Rosk'n Roll Oy Ab:n kautta, jossa Siuntion kunta on osakkaana 2,03 % omistusosuudella. Rosk'n Roll vastaa jätehuoltoon liittyvästä neuvonnasta ja järjestää kunnassa jätteiden keräyksen, vastaanoton ja hyödyntämisen sekä vaarallisen jätteen vastaanoton.

Toteutuessaan esityksen mukaisena lainsäädäntö edellyttäisi Rosk'n Roll Oy Ab:n lopettamista nykyisessä muodossaan ja mittavaa jätehuollon operatiivisten ja viranomaistehtävien uudelleenorganisointia, jotta 10 % vähimmäisomistusvaatimus saavutettaisiin kaikkien kuntien osalta.

Siuntion kunnan alle 10 % omistusosuudella tämä tarkoittaisi Siuntion kunnalle uuden jätehuollon ja jätehuoltojärjestelmän perustamista ja organisoimista, jonka järjestäminen veisi runsaasti aikaa sekä laajoja resursseja.

Hankintalain muutoksen mennessä läpi jätelaissa 17.6.2011/646 (32 §) mainittu kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto jätelain 17.6.2011/646 luvussa 5 esitettyjen pykälien (33 §-45 §) mukaisesti vaikeutuisi huomattavasti. Jätehuollon uudelleen järjestäminen aiheuttaisi ainakin tilapäisesti jätteiden asianmukaisen käsittelyn vaarantumista jätelain 17.6.2011/646 (1 §) vastaisesti, jonka mukaan tulisi vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle.

Hankintalain muutos heikentäisi myös jätehuollon resilienssiä ja huoltovarmuutta, sekä hidastaisi jätehuollon kehitystä. Se myös heikentäisi asukkaiden jätehuollon palveluja sekä nostaisi todennäköisesti myös jätehuollon kustannuksia.

Ehdotettu sääntely heikentää yksittäisen kunnan mahdollisuuksia järjestää jätealan palvelua. Pienen kunnan volyymi ei ole markkinoiden näkökulmasta kiinnostava alan toimijoille, eikä jätehuoltopalvelujen jakamisella nykyisestä kuntien alueellisesta yhteistoiminnasta pienemmiksi yksiköiksi saavuteta

säästöjä, tehokkuutta tai laatua. Sidosyksikkösääntelyä ei tulisi ulottaa jätelakiin.

Kirjastotoiminnan osalta sidosyksikön 10 % vähimmäisomistusosuusvaatimuksen toteutuminen estää Koha-Suomi Oy:n toiminnan nykyisellään. Koha-Suomella on 112 omistajakuntaa. Vain Oulun kaupunki omistaa ehdotuksessa vaaditun 10 % Koha-Suomi Oy:n osakkeista. Siuntion kunnan omistusosuus on 0,32 % yhtiön osakkeista. Kuntien omistusosuudet määräytyvät liittymisajan asukasluvun mukaisesti. Hankintalain toteutuminen suunnitellussa muodossa estää yhtiön jatkamisen nykyisellään.

Jos hankintalain esitys toteutuu nykyisessä muodossa, täytyy Koha-Suomi Oyn selvittää, voidaanko Koha-Suomi Oy:n tuottama palvelu Koha-kirjastojärjestelmän ylläpito ja kehitys toteuttaa jollakin toisella tapaa. Ennen yhtiön perustamista asiaa selvitettiin OKM:n projektirahalla ja osakeyhtiö todettiin silloin järkevimmäksi ja kustannustehokkaimmaksi tavaksi organisoitua. Nykyisellään yhtiön omistajakunnat voivat vaikuttaa yhtiön toimintaan mm. hallituksen jäsenten kautta. Edustajia hallituksessa on ympäri maata eri alueilta. Hallituksessa on myös runsaasti eri alojen osaamista ja edustajia erikokoisista kunnista. Koha-Suomen työryhmissä on myös kuntien edustajia, joten palveluiden kehittäminen toteutuu aidosti yhdessä kuntien kesken.

Pahimmillaan esitys hankintalain muutokseen voi johtaa yhtiön purkamiseen ja palveluiden tuottamisen loppumiseen. Tällöin palattaisiin tilanteeseen, jossa markkinoilla on yksi kaupallinen toimija, jolla on käytännössä monopoliasema kirjastojärjestelmämarkkinoilla.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Vähimmäisomistusoikeuteen kohdistuva vaatimus toteutuessaan johtaisi todennäköisesti omistusjärjestelyihin ja Siuntion osakkeiden myyntiin – Siuntiolla on tuskin mahdollisuutta nostaa omistusosuuttaan yli 10 %:n.

Todennäköisesti markkinaehtoiset hankinnat eivät merkittävästi lisäänty, vaan vaihtoehtoina ovat toiminnan ottaminen kunnan omaksi toiminnaksi, järjestäminen vastuu- eli isäntäkunnan toiminnaksi tai kuntayhtymän toiminnaksi.

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Siuntion kunnan kannalta välittömiä suoria taloudellisia hyötyjä ei ole tiedossa, vaan kustannukset tulevat nousemaan. Toki uudistus näin toteutuessaan pakottaisi kunnat syvempään keskinäiseen yhteistyöhön, mikä toivottavasti aikaansaa keskipitkällä aikavälillä taloudellisia hyötyjä.

On mahdollista, että uudistus lisää jollain aikavälillä tarjontaa markkinoilla, mutta tämä on toistaiseksi lähinnä arvaus tai toive.

Varmoja hyötyjiä olisivat erilaista hankintakonsultointia tarjoavat yritykset, joiden kysyntä kasvaisi räjähdysmäisesti. Lisäksi todennäköisiä hyötyjiä ovat kuntasektorille palveluja myyvät suuret kotimaiset ja monikansalliset yhtiöt, joilla on mahdollisuus tehdä entistä enemmän tarjouksia suhteellisesti entistä

korkeammilla hinnoilla.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Ehdotettu puolentoista vuoden siirtymäaika on aivan liian lyhyt. Mikäli koko Suomen sidosyksikköhankinnat kilpailutettaisiin näin samaan aikaan, seurauksena olisi valtava kaaos ja palveluntuotannon vaarantuminen.

Siirtymäajan tulee olla vähintään kolme vuotta ja niin, että siirtymäajoissa on erilaisia alueellisia tai ajallisia porrastuksia, niin ettei kaikkia saman toimialan kilpailutuksia tehtäisi yhtä aikaa ympäri Suomea.

Joillain kriittisillä toimialoilla kuten jätehuollossa siirtymäajan tulisi olla vielä huomattavasti pidempi esim. viisi vuotta.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

Palvelutuotannon uudelleenjärjestämisen vaihtoehtoina olisivat kuntayhteistyö esim. vastuukunta- tai sopimusmallilla, kuntayhtymä, omaksi toiminnaksi ottaminen, joissain tilanteissa mahdollisesti uusien yhtiöiden muodostaminen sekä markkinoilta kilpailuttaminen.

Näiden muutosten toteuttaminen vaatisi kunnilta merkittävät työpanokset sekä taloudelliset satsaukset. Riskinä ovat myös tarpeettomat kilpailutukset. Lisäksi pitäisi huolehtia samanaikaiseen sopimusten päättämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Pienissä kunnissa ei ole omia laki- eikä

hankintapalveluyksiköitä, joten palvelua jouduttaisiin ostamaan ulkopuolisilta konsulteilta. Kaikki ylimääräinen työ on poissa varsinaisten lakisääteisten palveluiden tuottamisesta sekä kunnan omaehtoisesta palvelujen ja prosessien kehitystyöstä.

Huomioitavaa on edelleen se, että lakimuutoksen vuoksi sadat organisaatiot toteuttaisivat muutoksia yhtäaikaaisesti, joka aiheuttaisi valtaisia riskejä kunnan peruspalveluiden jatkuvuudelle, osaajien riittävyydelle sekä palvelujen toimittajien toimituskapasiteetille.

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Muutoksessa tulisi huomioida alue- ja kuntakohtaiset erot, sekä näillä alueilla oleva markkinan erilaisuus. Lähtökohtaisesti sidosyksiköiden omistusosuusvaatimuksesta tulisi luopua kokonaan tai ainakin säätää siihen merkittäviä lievennyksiä pienentämällä huomattavasti tarvittavaa

prosenttiosuutta. Tämä mahdollistaisi laajat hankintojen volyymin mahdollistavat suuret sidosyksiköt kaikkialle Suomeen. Toinen vaihtoehto on säätää toimialakohtaisia tai liikevaihtoon perustuvia poikkeuksia, kuten eriävissä mielipiteissä on esitetty.

Laajoissa monikuntaisissa sidosyksiköissä tulee hallituspaikoissa olla myös pienkuntien edustusta.

Ainakin jätehuollon ja kirjastotoimen järjestämisen osalta ainoa tarkoituksenmukainen ratkaisu on kuitenkin, että sidosyksikön omistusosuusvaatimuksesta luovuttaisiin kokonaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) on vaikutusarviossaan tuonut esiin, että esitetty kategorinen omistajuusrajoite ilman poikkeuksia voi kasvattaa julkisen sektorin kustannuksia sellaisissa tilanteissa, joissa sidosyksiköiden käytöstä on selkeimmin hyötyä. Yleinen omistusosuusvaatimus ei KKV:n arvion

mukaan riittävästi huomioi eri toimialojen, alueiden sekä erilaisten hankintayksiköiden ja sidosyksiköiden välisiä eroja. KKV:n arvion mukaan palveluiden tuottamiskustannukset nousisivat erityisesti pienissä ja keskisuurissa kunnissa.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Lähtökohtaisesti kuntien omistama toiminnaltaan vakiintuva sidosyksikkö helpottaa varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan suunnittelua kunnissa ja hyvinvointialueella, joten uudistus uhkaa heikentää huoltovarmuuden, varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan toettuamista.

Varautumiseen ja kansalliseen huoltovarmuuteen keskeisesti liittyviä palveluja, kuten jätehuoltoa, ei ole tarkoituksenmukaista siirtää yksityisistä palveluntarjoajista riippuvaisiksi toiminnoiksi. Samoin esimerkiksi ruokahuollon järjestämisessä lakimuutokseen liittyy massiivisia riskejä huoltovarmuuden näkökulmasta. Lisäksi sidosyksikkösääntelyn muutosehdotus vaikuttaa pienempien kuntien kyberturvallisuuteen, jos alan erityisosaamista ei muuten ole kunnassa käytettävissä.

Lakiluonnoksessa on tähän liittyen myös runsaasti hyviä kirjauksia. 2 §, 71 §, ja 81 § ovat tarpeellisia lisäyksiä hankintalakiin. Erityisesti 81 §:n mukainen harkinnanvarainen poissulkumahdollisuus sulkea pois tarjoaja ”jonka luotettavuus on todettu siinä määrin riittämättömäksi, että kansalliselle tai paikalliselle turvallisuudelle aiheutuva riski olisi ilmeinen”. Huomiota tulisi kiinnittää siihen, että laki varmasti mahdollistaa sen, että kansallisen viranomaisen antama ohje tai tulkinta korkean riskin toimittajasta, tuotteesta tai palvelusta riittää sulkemaan tällaisen tarjoajan pois tarjouskilpailusta.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

Asialla ei ole olennaista vaikutusta hankintojen läpivientiin. Sinällään hankinnoissa tulisi kuitenkin pyrkiä varmistamaan kaikin puolin tarjoajan luotettavuus erityisesti kriittiseen infraan ja elintärkeisiin toimintoihin liittyvissä kunnan palveluissa.

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

Siuntion kunta ei näe ehdotettua uudistusta järkevänä. Jälki-ilmoitusveloitteen laajentaminen kansallisiin hankintoihin lisää tarpeettomasti hankintayksiköiden hallinnollista työtä. Jos tietoja tarvitaan, niin jälki-ilmoitukset tulisi voida tehdä automaattisesti järjestelmässä.

Muut huomiot

-

Kannisto Niko
Siuntion kunta - Kunnanhallitus 10.3.2025